

7.4.1971

III R11-7-70

Naturreservat för Vajsjön, Norsjö kommun  
(1 bilaga)

Med hänsyn till Vajsjöns värde som fågelsjö har hos länsstyrelsen i Västerbottens län väckts fråga om bildande av naturreservat jämlikt 7 § naturvårdslagen av ett område runt sjön.

Berörda markägare har lämnats tillfälle yttra sig över förslaget, varjämte yttranden avgetts, bl a, av Norsjö kommun, överlantmätaren, länsarkitekten och statens naturvårdsverk.

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen, att Vajsjön med strandområden med hänsyn till sjöns värde som fågelsjö skall avsättas som naturreservat. Området har närmare angivits på en till ärendet hörande karta.

För reservatet skall gälla följande föreskrifter.

Gällande jakt- och fiskerätt omfattas ej av föreskrifterna.

Föreskrifter angående förfogande över fastighet

Det är förbjudet

- att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov
- att avsänka sjön samt att i övrigt företaga diknings- eller dräneringsarbeten, som ej krävs för att hålla odlad jord eller skogsmark i stånd samt
- att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledning eller bedriva täktverksamhet.

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

- att under tiden 15.4 - 15.8 vistas inom området utom längs särskilt markerad stig
- att avsiktligt störa djurlivet
- att släppa fri hund, katt eller andra djur

7.4.1971

III R11-7-70

att fälla, bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller plocka blommor samt att skada växande gröda eller hägnader och andra anordningar för jord- och skogsbruk.

Vård och förvaltning

Reservatet skall vårdas så att dess prägel så vitt möjligt bibehålles. Aktiva insatser för att främja fågellivet vid sjön skall dock kunna göras.

Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna. Förvaltningen bör ske i överensstämmelse med en av länsstyrelsen godkänd skötsel- och dispositionsplan.

Benämning

Reservatet skall benämnas Vajsjöns naturreservat.

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till Konungen. Skrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor eller, om menighet klagar, inom fem veckor från den dag klaganden har fått del av beslutet.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange länsstyrelsens beslut eller foga beslutet till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.



Karl G Samuelson



S Rönblad

Bilaga

Karta över reservatområdet

Kopia till  
statens planverk  
statens naturvårdsverk  
länsarkitekten  
överlantmätaren  
distriktslantmätaren  
kommunen  
byggnadsnämnden  
vägförvaltningen  
registret  
skogsvårdsstyrelsen

markägarna (rek + mb)  
Norra Västerbotten  
Västerbottens Folkblad  
handlingarna

7.4.1971

III R11-7-70

Naturreservat för Vajsjön, Norsjö kommun  
(1 bilaga)

Med hänsyn till Vajsjöns värde som fågelsjö har hos länsstyrelsen i Västerbottens län väckts fråga om bildande av naturreservat jämlikt 7 § naturvårdslagen av ett område runt sjön.

Berörda markägare har lämnats tillfälle yttra sig över förslaget, varjämte yttranden avgetts, bl a, av Norsjö kommun, överlantmätaren, länsarkitekten och statens naturvårdsverk.

---

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen, att Vajsjön med strandområden med hänsyn till sjöns värde som fågelsjö skall avsättas som naturreservat. Området har närmare angivits på en till ärendet hörande karta.

För reservatet skall gälla följande föreskrifter.

Gällande jakt- och fiskerätt omfattas ej av föreskrifterna.

Föreskrifter angående förfogande över fastighet

Det är förbjudet

- att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov
- att avsänka sjön samt att i övrigt företaga diknings- eller dräneringsarbeten, som ej krävs för att hålla odlad jord eller skogsmark i stand samt
- att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledning eller bedriva täktverksamhet.

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

- att under tiden 15.4 - 15.8 vistas inom området utom längs särskilt markerad stig
- att avsiktligt störa djurlivet
- att släppa fri hund, katt eller andra djur

7.4.1971

III R11-7-70

att fälla, bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller plocka blommor samt att skada växande gröda eller hägnader och andra anordningar för jord- och skogsbruk.

#### Vård och förvaltning

Reservatet skall vårdas så att dess prägel så vitt möjligt bibehålles. Aktiva insatser för att främja fågellivet vid sjön skall dock kunna göras.

Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna. Förvaltningen bör ske i överensstämmelse med en av länsstyrelsen godkänd skötsel- och dispositionsplan.

#### Benämning

Reservatet skall benämnas Vajsjöns naturreservat.

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till Konungen. Skrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor eller, om menighet klagat, inom fem veckor från den dag klaganden har fått del av beslutet.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange länsstyrelsens beslut eller foga beslutet till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.



Karl G Samuelson



S Rönblad

Bilaga  
Karta över reservatområdet

Kopia till  
statens planverk  
statens naturvårdsverk  
länsarkitekten  
överlantmätaren  
distriktslantmätaren  
kommunen  
byggnadsnämnden  
vägförvaltningen  
registret  
skogsvårdsstyrelsen

markägarna (rek + mb)  
Norra Västerbotten  
Västerbottens Folkblad  
handlingarna

7.4.1971

III R11-7-70

Naturreservat för Vajsjön, Norsjö kommun  
(1 bilaga)

Med hänsyn till Vajsjöns värde som fågelsjö har hos länsstyrelsen i Västerbottens län väckts fråga om bildande av naturreservat jämlikt 7 § naturvårdslagen av ett område runt sjön.

Berörda markägare har lämnats tillfälle yttra sig över förslaget, varjämte yttranden avgetts, bl a, av Norsjö kommun, överlantmätaren, länsarkitekten och statens naturvårdsverk.

---

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen, att Vajsjön med strandområden med hänsyn till sjöns värde som fågelsjö skall avsättas som naturreservat. Området har närmare angivits på en till ärendet hörande karta.

För reservatet skall gälla följande föreskrifter.

Gällande jakt- och fiskerätt omfattas ej av föreskrifterna.

Föreskrifter angående förfogande över fastighet

Det är förbjudet

- att utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnad som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov
- att avsänka sjön samt att i övrigt företaga diknings- eller dräneringsarbeten, som ej krävs för att hålla odlad jord eller skogsmark i stånd samt
- att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga luftledning eller bedriva täktverksamhet.

Föreskrifter gällande allmänheten

Det är förbjudet

- att under tiden 15.4 - 15.8 vistas inom området utom längs särskilt markerad stig
- att avsiktligt störa djurlivet
- att släppa fri hund, katt eller andra djur

7.4.1971

III R11-7-70

att fälla, bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller plocka blommor samt att skada växande gröda eller hägnader och andra anordningar för jord- och skogsbruk.

Vård och förvaltning

Reservatet skall vårdas så att dess prägel så vitt möjligt bibehålles. Aktiva insatser för att främja fågellivet vid sjön skall dock kunna göras.

Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna. Förvaltningen bör ske i överensstämmelse med en av länsstyrelsen godkänd skötsel- och dispositionsplan.

Benämning

Reservatet skall benämnas Vajsjöns naturreservat.

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till Konungen. Skrivelsen skall tillställas jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor eller, om menighet klagar, inom fem veckor från den dag klaganden har fått del av beslutet.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange länsstyrelsens beslut eller foga beslutet till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.



Karl G Samuelson

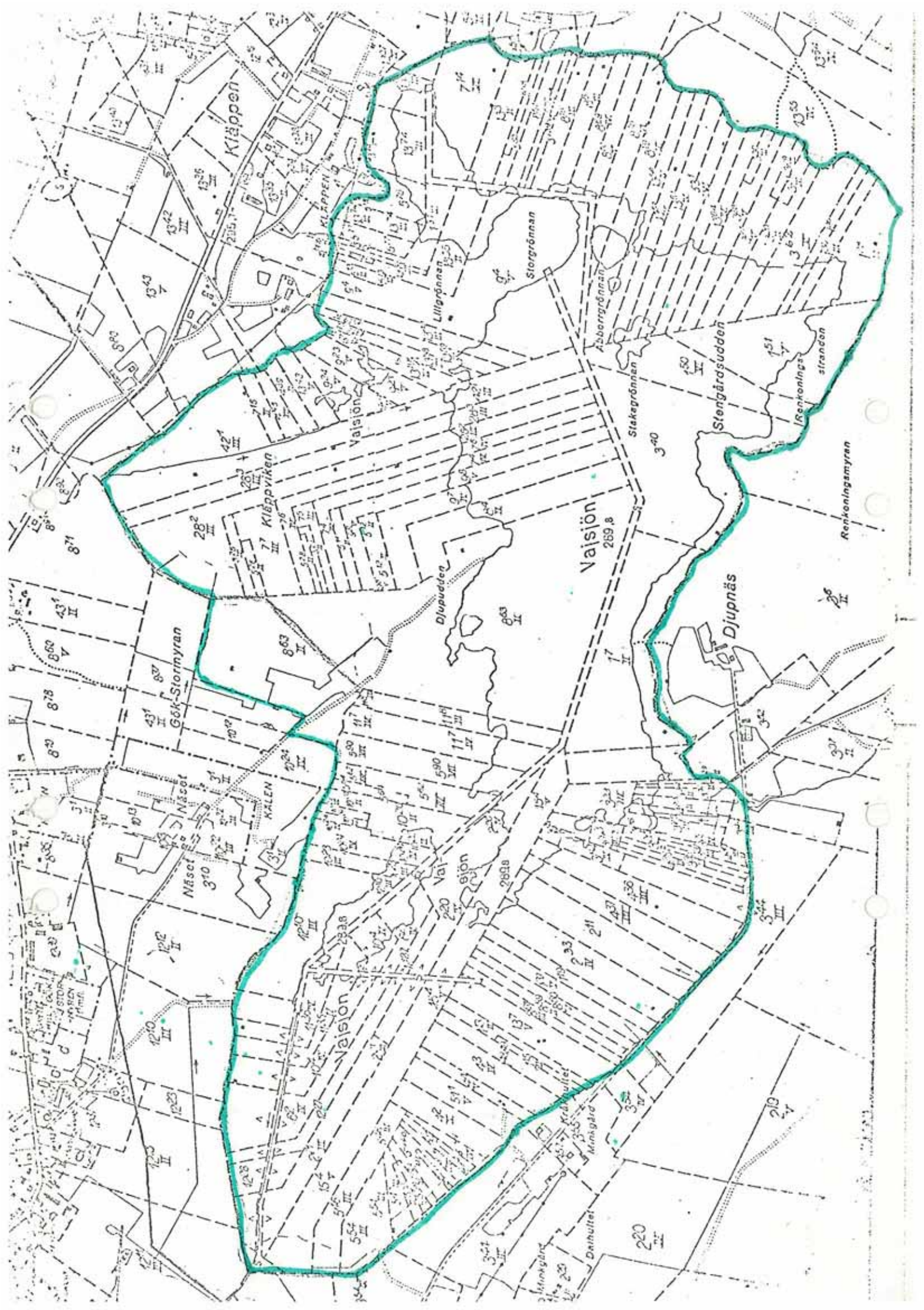


S Ronnblad

Bilaga  
Karta över reservatområdet

Kopia till  
statens planverk  
statens naturvårdsverk  
länsarkitekten  
överlantmätaren  
distriktslantmätaren  
kommunen  
byggnadsnämnden  
vågförvaltningen  
registret  
skogsvårdsstyrelsen

markägarna (rek + mb)  
Norra Västerbotten  
Västerbottens Folkblad  
handlingarna



---

## SKÖTSELPLAN FÖR VAJSJÖNS NATURRESERVAT I NORSJÖ KOMMUN

---





## **Innehållsförteckning**

- 1. Syfte med säkerställande och skötsel**
- 2. Beskrivning av reservatet**
  - 2.1 Administrativa data
  - 2.2 Allmän beskrivning av området
- 3. Skötsel av naturtyper**
  - 3.1 Våtmarker och vatten
  - 3.2 Övrig mark
- 4. Friluftsliv**
  - 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet
- 5. Övriga anläggningar**
- 6. Nyttjanderätter**
- 7. Utmärkning av gränser**
- 8. Sammanställning av åtgärder**
- 9. Tillsyn och uppföljning**

## 1. Syfte med säkerställande och skötsel

Det primära syftet med säkerställandet och skötseln av reservatet är att så vitt möjligt sköta området så att dess värde som rast- och häckningslokal för våtmarksberoende fågelarter bibehålls. Aktiva insatser ska kunna göras för att främja fågellivet vid sjön. Reservatet ligger lättgängligt till och är av betydelse för det lokala friluftslivet.

## 2. Beskrivning av objektet

### 2.1 Administrativa data

Namn	Vajsjön
Skydd	Naturreservat – 2402014
Kommun	Norsjö
Läge	Ca 1 km SO om Norsjö samhälle, kartblad 22J 1e-f, naturgeografisk region 32c, koordinat 1675700 / 7204700
Ägarkategori	Privat
Fastigheter	Ett stort antal
Totalareal	270 ha
Produktiv skog (ej skyddad)	48 ha
Vatten och våtmark	218 ha

#### Indelning i naturtyper (enligt KNAS)

Lövblandad barrskog	16 ha
Triviallöv	18 ha
Vatten	74 ha
Myr	144 ha

Förvaltare	Länsstyrelsen
------------	---------------

### 2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Naturreservatet Vajsjön ligger en kilometer nordost om Norsjö samhälle, i ett flackt landskap och på en höjd av 290 m ö h. Huvuddelen av reservatet utgörs av öppet vatten och våtmark och omges främst av skogsmark. Vajsjön avvattnas till intilliggande Norsjön via en smal kanal i västlig riktning. Området har stort värde som rast- och häckningslokal för våtmarksberoende arter och sedan 1971 skyddas sjön med omgivande mark som naturreservat.

Vajsjön var tidigare en del av Norsjön. I slutet av 1800-talet sänktes vattenytan för att öka avkastningen vid slåttern och i samband med det blev Vajsjön en självständig sjö. Sjöslåttern upphörde på 1940-talet. Området har även nyttjats för flottning och under senare delen av 1800-tal anlades en reglerbar flottningssdam vid utloppet, denna var i bruk fram till 1930-talet då flottningen upphörde.

I och med att slåttern upphörde började igenväxningen av våtmarken ta fart. Vajsjöns vattenspiegel är idag endast en liten del av sjöns yta när den var som störst. Våtmarken är relativt grund med ett största vattendjup på ca 2 meter. De fria vattenytorna omges av sumpmarker som översvämmas temporärt i samband med snösmältningen. De grunda stränderna gör att sjöns yta kan bli betydligt större under vårflödet.



**Figur 1.** Översiktskarta för Vajsjöns naturreservat.

Våtmarken är en betydelsefull häcklokal för sjöfågel, men är framförallt viktig som rastlokal för ett stort antal arter. Årligen rastar mängder av sångsvan, sädgås, trana, sjöorre, brushannar, doppingar, storlom samt ett flertal arter av vadare. Vajsjön utgör häcklokal för bl.a. gräsand, stjärtand, skedand, knipa, vigg och kricka. Inom reservatet finns numer ett stort antal fågelholkar. Under perioden 15/4 – 15/8 är det förbjudet att vistas inom delar av reservatet.

Växtlivet i och kring våtmarken består främst av starr och madrör. Längs den nordvästra stranden har Västerbottens landskapsblomma Kung Karls spira sin växtplats. På sjöns botten växer av bl.a. gäddnate, ålnate, näckros och dvärgnäckros.

Reservatets omedelbara närhet till Norsjö samhälle och lättillgängligheten gör det till ett attraktivt besöksmål, för såväl fågelintresserade som för en bredare allmänhet. Reservatets entré är från sjöns norra sida och nås via en skogsbilväg. Längst ute på Djupudden finns ett fågeltornet varifrån man får god sikt över sjön.

Sjöns stränder och vatten är uppdelat mellan ett stort antal fastighetsägare (ca 140 st). Reservatet förvaltas av länsstyrelsen i samråd med markägarna.

### 3. Skötsel av naturtyper

Under denna rubrik beskrivs uppsatta kvalitetsmål och de skötselåtgärder som kommer att utföras inom olika delar av reservatet.

### **3.1 Våtmarker och vatten**

Innefattar samtliga våtmarker och vatten inom reservatet.

#### **Kvalitetsmål**

- Våtmarkens värde som lokal för rastande och häckande fågel ska bestå.
- Arealen av våtmark och vatten ska vara minst 218 ha.
- Våtmarkens hydrologi och vattenkemi ska vara opåverkade.
- Minst 5 karaktäristiska arter för dessa våtmarker och vatten ska kunna hittas.
- Våtmarken ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

#### **Åtgärder**

Våtmarker och vatten inom reservatet får utvecklas fritt. Aktiva insatser ska kunna göras för att främja fågellivet vid sjön. Eventuella åtgärder ska utredas separat och ske i samråd med markägarna. En inventering av Vajsöns fågelliv ska utföras av naturvårdsförvaltaren inom skötselplanperioden.

### **3.2 Övrig mark**

Övrig mark inom reservatet är inte skyddad. Skogsbruk får bedrivas med särskild hänsyn till naturvårdens intressen enligt föreskrifterna till 30 § Skogsvårdslagen (1998:1538).

## **4. Friluftsliv**

Naturreseptatet Vajsjön ligger mycket nära Norsjö samhälle och området är vida känt som en viktig rast- och häckningslokal för våtmarksfåglar. Störst antal besökare har reservatet under fåglarnas flyttning på våren. Vajsjön nyttjas i stor utsträckning för rörligt friluftsliv och av den närliggande skolan. I Norsjö finns ett lokalt engagemang för området genom intresseföreningen Vajsjöns Vänner. Lättillgängligheten, ett rikt fågelliv ger tillsammans med det lokala intresset goda förutsättningar för reservatet att utvecklas ytterligare som besöks- och utflyktsmål.

### **4.1 Anläggningar och information för friluftslivet**

Reservatet är skyltat från Rislidenvägen. Vägen leder in mot reservatet norrifrån, passerar reservatsgränsen och leder vidare ca 500 meter mot rastplatsen och fågeltornet på Djupudden. Entrén ligger vid reservatsgränsen och tidigare fanns en grind på denna plats.

Strax utanför reservatsgränsen finns en iordningställd parkeringsplats. Reservatsskyltar i A3-format finns uppsatta vid entrén, vid fågeltornet och på ytterligare ett par platser i reservatet. Intill vägen står två lador som flyttats hit från omgivande marker. En enkel rastplats ligger intill våtmarken på en öppen gräsmark. Rastplatsen är mycket enkel och utrustad med bänkar och eldstad. Vägen leder vidare mot Djupudden och fågeltornet.

Längs med Vajsjöns norra strand leder en stig från reservatet entré och till sjöns utlopp. Reservatet nås även från sjöns södra sida via vägen mot Djupnäs.

## **Kvalitetsmål**

Det övergripande målet är att reservatet ska nyttjas med hänsyn till fågellivet.

- Reservatet entré ska vara från sjöns norra sida.
- Anläggningarna i reservatet ska genomgående vara väl underhållna.
- Reservatsskyltar ska finnas vid entrén samt på ett par strategiska platser i reservatet.
- Det ska finnas väl en underhållen parkeringsplats intill entrén.
- Reservatet ska vara iordningställt för personer med lättare funktionshinder så tillvida att det ska vara möjligt att köra bil ut till rastplatsen. Intill rastplatsen ska det finnas en anpassad parkeringsplats. Anläggningarna vid rastplatsen ska vara anpassad till personer med nedsatt rörlighet.
- Gräsmarken ska hållas öppen och från rastplatsen ska man få en god utsikt över våtmarken.
- Fågeltornet ska vara väl underhållet och från tornet ska man få god sikt över våtmarken.
- Stigen längs reservatets norra sida ska vara väl skyltad och väl underhållen.

## **Åtgärder**

De åtgärder som innebär en påverkan på skog och mark ska genomföras i samråd med berörd markägare.

- Nya reservatsskyltar i A1 format samt skyltställ och skyltar med information även på engelska ska tas fram och sättas upp intill reservatsentrén.
- Reservatsskyltar i minst A3 format ska tas fram och placeras på ett par strategiska platser i reservatet (se bilaga 2).
- Vägvisare i trä ska sättas upp mot besöksmål i reservatet, t.ex. fågeltorn och rastplats.
- Parkeringsplatsen intill reservatet ska iordningställas enligt länsstyrelsens rekommendationer.
- Vägen mot Djupudden ska förses med en grind intill reservatsgränsen och vägen ska vara väl underhållen fram till rastplatsen.
- Ladorna ska vid behov rustas upp och förses med nya tak.
- Rastplatsen ska vara utrustad med bänkar, bord och eldplats som anpassats för personer med nedsatt rörlighet. En torrtoalett med ramp ska finnas. Intill rastplatsen ska vägen beläggas med stenmjöl eller motsvarande material.

- Skogen mellan rastplats och våtmark ska vara röjd för att ge sikt mot våtmarken. I viss mån lämnas lövträd och videbuskar till skydd för fågellivet.
- Den öppna gräsmarken vid rastplatsen ska hållas öppen genom röjning av ris och vide.
- Stigen längs Vajsjöns norra strand (se bilaga 2) ska vara röjd och uppmärkt.
- Möjligheten att förlänga befintlig stig längs Vajsjöns norra strand till sjöns utlopp bör undersökas.
- Fågeltornet rustas upp.
- Utsikten från fågeltornet mot våtmarken ska hållas öppen genom siktröjning. I första hand ska gran huggas bort.
- En folder tas fram om fågellivet i reservatet.

## 5. Övriga anläggningar

Vägen mot reservatsentrén är allmän väg fram till sista bostadshuset i Näset och därefter privat.

## 6. Nyttjanderätter

Rätten till jakt- och fiske inom reservatet tillfaller markägarna som i detta fall är ca 140 stycken. Jakten bedrivs enligt gällande jaktlagstiftning.

## 7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

## 8. Sammanställning av åtgärder

Åtgärd	Tidpunkt
Iordningställa parkeringsplatsen utanför reservatet enligt länsstyrelsens rekommendationer	2006-2008
Åtgärda vägen mellan reservatsgränsen och rastplatsen, sätta upp grind vid entrén.	2006-2008
Rusta upp rastplatsen med nya bänkar, bord, grillplats samt torrdass med ramp.	2006-2008
Reparera reservatets två lador och då framförallt taken	2006-2008
Rusta upp och staga fågeltornet	2006-2008
Ta fram och sätta upp nya reservatsskyltar i A1 och A3 format, sätta upp vägvisare i trä mot besöksmål	2006-2008
Röja den öppna gräsytan vid rastplatsen från sly och vide	Vart 3:e år

Röja och vid behov markera stigen	Vart 5:e år
Siktröja vid rastplatsen i riktning mot sjön samt vid fågeltornet vart 10-15 år.	2015
Inventera fågellivet	2007-2010
Ta fram en fågelfolder över reservatet	2007-2010
Skötsel av rastplats, ved och torrass	Årligen

## 9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 områden har tagits fram. Den ska användas.

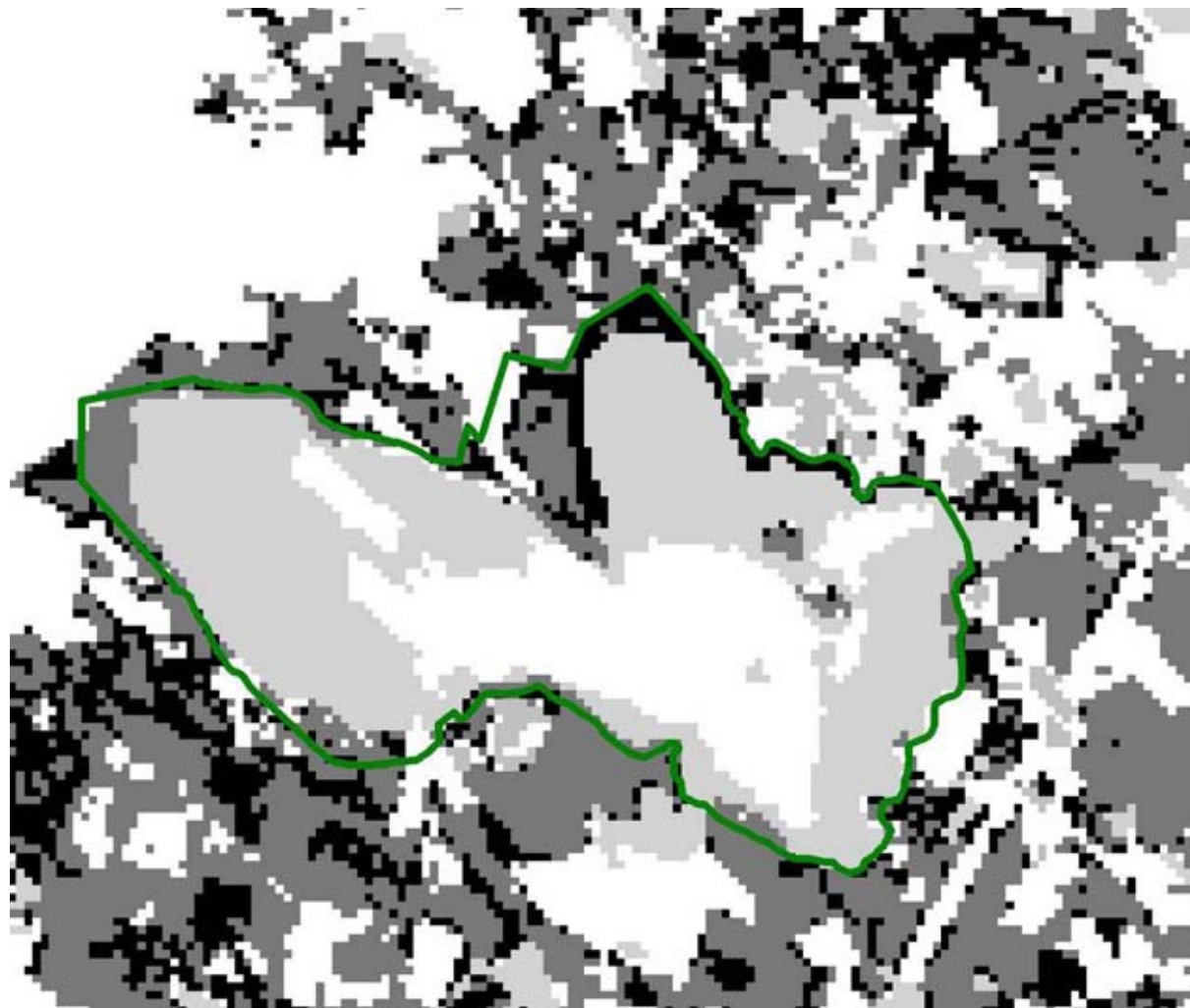
Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Anna Wenngren

- Bilagor**
1. Indelning i naturtyper enligt KNAS
  2. Anläggningar och information för friluftslivet

## INDELNING I NATURTYPER ENLIGT KNAS



SKOGSTYP	FÄRG
Lövrik barrskog, triviallövskog	Svart
Tall-, gran-, barrbland- och barrsumpskog	Mörkgrå
Myr	Ljusgrå
Vatten	Vitt

Tillhör reservatsbeslut dnr: III R11-7-70



## ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV



Teckenförklaring	
	Parkering
	Rast- och grillplats
	Utedass med ramp
	Information
	Fågeltorn
	Gångstig sträckan A till B

Tillhör reservatsbeslut dnr: III R11-7-70